

Põhiseaduskomisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XIII koosseisu III istungjärgul

Ülevaade käsitleb Riigikogu põhiseaduskomisjoni tegevust **Riigikogu XIII** koosseisu **III** istungjärgul, **perioodil 11. jaanuar – 17. juuni 2016.**

Komisjoni koosseis

Esimees: Kalle Laanet (RE)

Aseesimees: Jüri Adams (EVA)

Liikmed: Andres Anvelt (SDE)

Peeter Ernits (KE)

Siim Kiisler (IRL), komisjoni liige alates 10.03.2016 kuni 16.06.2016

Martin Kukk (RE)

Jaak Madison (EKRE), komisjoni liige alates 10.03.2016

Kalle Muuli (IRL), komisjoni liige alates 16.06.2016

Mart Nutt (IRL)

Anneli Ott (KE)

Andre Sepp (RE)

Mihhail Stalnuhhin (KE)

Istungite arv

III istungjärgul pidas põhiseaduskomisjon **36** korralist istungit.

Eelnõud

Põhiseaduskomisjon määrati istungjärgu jooksul **23** seaduseelnõu, **5** otsuse eelnõu ja **1** avalduse eelnõu juhtivkomisjoniks. Istungjärgu lõpuks on komisjoni menetluses **17** seaduseelnõu ja **5** otsuse eelnõu.

III istungjärgul põhiseaduskomisjoni menetluses olnud eelnõudest:

Võeti vastu 9 seaduseelnõu, 2 otsuse eelnõu ja 1 avalduse eelnõu:

1. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (139 SE), vastu võetud 14.01.2016
2. Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu (55 SE), vastu võetud 23.02.2016
3. Riigikogu otsuse „Nele Parrest Riigikohtu liikmeks nimetamine“ eelnõu (179 OE), vastu võetud 23.02.2016
4. Korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (143 SE), vastu võetud 10.03.2016
5. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (81 SE), vastu võetud 16.03.2016

6. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (175 SE), vastu võetud 13.04.2016
7. Riigikogu valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (160 SE), vastu võetud 13.04.2016
8. Riigikogu otsuse „Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine aktsiaseltsi Tallinna Sadam juhtkonnas toimunud võimaliku korruptsiooni ja tulevikus sellelaadsete juhtumite vältimiseks vajalike meetmete uurimiseks“ muutmise“ eelnõu (194 OE), vastu võetud 19.04.2016
9. Haldusreformi seaduse eelnõu (200 SE), vastu võetud 07.06.2016
10. Kohtute seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (203 SE), vastu võetud 07.06.2016
11. Riigikogu liikme staatuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (181 SE), vastu võetud 07.06.2016
12. Riigikogu avalduse "75 aastat juuniküüditamisest“ eelnõu (255 AE), vastu võetud 14.06.2016

Tagasi lükati 8 seaduseelnõu:

1. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (116 SE), tagasi lükatud 14.01.2016
2. Erakonnaseaduse muutmise seaduse eelnõu (144 SE), tagasi lükatud 19.01.2016
3. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (167 SE), tagasi lükatud 15.03.2016
4. Vabariigi Presidendi ametihüve seaduse muutmise seaduse eelnõu (168 SE), tagasi lükatud 17.03.2016
5. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, millega keelatakse peibutuspardid (177 SE), tagasi lükatud 23.03.2016
6. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (178 SE), tagasi lükatud 05.04.2016
7. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (201 SE), tagasi lükatud 18.05.2016
8. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (221 SE), tagasi lükatud 16.06.2016

Põhiseaduskomisjon algatas 3 seaduseelnõu:

1. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (175 SE), 27.01.2016
2. Riigikogu liikme staatuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (181 SE), 08.02.2016
3. Riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõu (269 SE), 15.06.2016

Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

Põhiseaduskomisjoni algatusel peeti 14.04.2016 olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu riigivalitsemise reformi teemal. Ettekanded pidasid Kalle Laanet, põhiseaduskomisjoni esimees; Taavi Rõivas, peaminister; Jüri Raidla, vandeadvokaat; Tanel Talve, Riigikogu riigireformi toestusrühma esimees

Arvamuse andmised

Lisaks eelnõude menetlemisele andis põhiseaduskomisjon 6 korral arvamuse Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve asjades.

1. Riigikohtule arvamuse andmine riigilõivuseaduse § 57 lg-d 1 ja 15 koostoimes lisaga 1 (01.04.2014-30.05.2014 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduspärasuse kohta (3-4-1-32-15), komisjonis 18.01.2016
2. Riigikohtule arvamuse andmine halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lg 1 ning § 8 lõiked 4-6 osas, milles need sätestavad Tartu Halduskohtu tööpiirkonnas elavale kaebajale kohustuse esitada Sotsiaalkindlustusameti tegevuse peale kaebuse Tallinna Halduskohtule, põhiseaduspärasuse kohta (3-4-1-31-15), komisjonis 26.01.2016
3. Riigikohtule arvamuse andmine riigilõivuseaduse § 56 lõike 1 koostoimes lisaga 1 (01.01.2009 - 31.12.2010 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduspärasuse kohta (3-4-1-1-16), komisjonis 08.02.2016
4. Riigikohtule arvamuse andmine M. Gnidini individuaalse põhiseaduslikkuse järelevalve taotluse kohta (3-4-1-34-15), komisjonis 18.02.2016
5. Riigikohtule arvamuse vanemahüvitise seaduse § 3 lg 7 1. lause (01.09.2007–31.12.2013 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduspärasuse kohta (3-3-1-86-15), komisjonis 17.05.2016
6. Riigikohtule arvamuse andmine vangistuseseaduse § 94 lg 5 põhiseaduspärasuse kohta (3-4-1-2-16), komisjonis 14.06.2016

Põhiseaduskomisjon andis 7 korral arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile (ELAK).

1. ELAKile hinnangu andmine Euroopa Liidu rohelise kaardi algatustes osalemise kohta, komisjonis 12.01.2016 ja 25.01.2016
2. ELAKile arvamuse andmine Euroopa Parlamendi 2015. aasta resolutsiooni valimisi käsitleva Euroopa Liidu õiguse reformimise kohta, komisjonis 25.01.2016

3. ELAKile arvamuse andmine Ühendkuningriigi Euroopa Liidu liikmelisusega seotud Vabariigi Valitsuse seisukohtade kohta, komisjonis 08.02.2016
4. ELAKile arvamuse andmine Euroopa Liidu välispiirihalduse paketiga seotud Eesti seisukohtade kohta, komisjonis 22.02.2016
5. ELAKile arvamuse andmine Eesti seisukohtade kohta seoses Euroopa Komisjoni rakendusotsuse, mis käsitleb *Privacy Shield* mehhanismiga ühinenud Ameerika Ühendriikide ettevõtete andmekaitse taseme piisavust, komisjonis 13.06.2016
6. ELAKile arvamuse andmine Eesti seisukohtade kohta seoses Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja seadusliku rände soodustamise teatise, Eurodac määruse muudatuste, EASO mandaati kehtestava määruse ning Dublini määruse muutmise eelnõudega COM(2016) 197; COM(2016) 270; COM(2016) 271; COM(2016) 272, komisjonis 13.06.2016
7. ELAKile arvamuse andmine Eesti seisukohtade kohta seoses Euroopa Liidu sisejulgeoleku ja piirihalduse IT süsteemide paketiga COM(2016) 194; COM(2016) 196; COM(2016) 205, komisjonis 13.06.2016

Samuti andis põhiseaduskomisjon 31.05.2016 rahanduskomisjonile arvamuse isikut tõendavate dokumentide seaduse, krediitiasutuste seaduse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (232 SE) kohta.

Õiguskantsleri ettepanekud

Põhiseaduskomisjon arutas 6 õiguskantsleri ettepanekut ning otsustas neid kõiki toetada:

1. Õiguskantsleri ettepanek veeseaduse § 17 lõike 4 põhiseadusega kooskõlla viimiseks, komisjonis 11.01.2016
2. Õiguskantsleri ettepanek toote nõuetele vastavuse seadus põhiseadusega kooskõlla, komisjonis 11.01.2016
3. Õiguskantsleri ettepanek tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse põhiseadusega kooskõlla viimiseks, komisjonis 19.01.2016
4. Õiguskantsleri ettepanek välismaalaste seaduse põhiseadusega kooskõlla viimiseks, komisjonis 14.01.2016, 25.01.2016 ja 18.02.2016
5. Õiguskantsleri ettepanek viia tegevusala ja elukutse valikule kehtestatud eluaegsed piirangud põhiseadusega kooskõlla, komisjonis 10.05.2016
6. Õiguskantsleri ettepanek vanemahüvitise seaduse põhiseadusega kooskõlla viimiseks, komisjonis 10.05.2016

Ettekanded ja ülevaated

1. Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku Liisa-Ly Pakosta 2015. aasta tegevuse ülevaade, komisjonis 22.03.2016

2. Andmekaitse Inspektsiooni peadirektori Viljar Peebu ettekanne isikuandmete kaitse seaduse ning avaliku teabe seaduse täitmisest 2015. aastal, komisjonis 19.04.2016
3. Riigikohtu esimehe Priit Pikamäe ülevaade kohtukorralduse, õigusemõistmise ja seaduste ühetaolise kohaldamise kohta, komisjonis 07.06.2016
4. Riigi peaprokuröri Lavly Perlingu ülevaade seadusega prokuratuurile pandud ülesannete täitmise kohta 2015. aastal, komisjonis 14.06.2016
5. Justiitsminister Urmas Reinsalu ülevaade Justiitsministeeriumi koostatud poliitilise süsteemi analüüsist, komisjonis 30.05.2016

Muu tegevus

Põhiseaduskomisjon kuulas 06.06.2016 Siseministeeriumi päästepoliitika asekancleri Hannes Kondi ülevaadet üleriigilise hädaolukorra õppuse CONEX 2015 järelduste kohta.

Komisjon kohtus 13.06.2016 justiitsminister Urmas Reinsalu ja justiitsministri õigusloome nõukoja esimehe Jüri Raidlaga ning arutas Eesti Vabariigi Põhiseaduse analüüsi koostamise ettepanekut.

Komisjoni eestvedamisel moodustati riigireformi juhtrühm.

Komisjoni välistegevus (delegatsioonid, välislähetused)

Komisjon külastas 5.-6. mail 2016 Leedu parlamendi riigivalitsemise ja halduskorralduse komisjoni, kus lisaks partnerkomisjoniga Lätist arutati haldusreformi ja riigivalitsemise reformi puudutavaid teemasid.

Komisjoni liige Andre Sepp osales 13.-14.03.2016 Haagis parlamentidevahelisel konverentsil "Inimkaubandus digitaalajastus".

Koostanud: Pille Naar, Silja Tammeorg